

Achtergrond

In onze maatschappij moeten jongeren al jong een keuze maken voor een studierichting. Zo vroeg zelfs dat ze soms niet precies weten wat ze later willen worden. Jongeren hebben daarom behoefte aan begeleiding bij het maken van de juiste opleidings- en beroepskeuze. Dit blijkt uit diverse onderzoeken. Als zij goed inzicht hebben in hun talenten, drijfveren en mogelijkheden, kunnen zij weloverwogen een keuze maken voor een vervolgopleiding of een beroep.

Loopbaanbegeleiding begint in het voortgezet onderwijs met de keuze voor een vervolgopleiding. Tijdens de mbo-opleiding wordt vervolgens de basis gelegd voor het loopbaanleren van de toekomst. Overbrengen van kennis blijft van belang, maar net zo belangrijk is het aanleren van vaardigheden om een leven lang te leren, flexibel en wendbaar te zijn en te manoeuvreren in een onzekere arbeidsmarkt.

Veel mbo-scholen hebben inmiddels een eigen visie en beleid op LOB ontwikkeld, voeren LOB-activiteiten uit en investeren in de professionalisering van hun docenten op dit gebied. Ook is er aansluiting gezocht in de regio om op dit terrein samen te werken in netwerken en samenwerkingsverbanden met het voortgezet onderwijs. Vanuit het Stimuleringsproject LOB in het mbo zijn veel materialen ontwikkeld met en voor scholen. Ook zijn mbo-scholen vanuit dit servicepunt begeleid bij de ontwikkeling van LOB beleid. Vanaf augustus 2017 worden deze werkzaamheden door het Expertisepunt LOB vo-mbo verder voortgezet. Ondanks deze inspanningen zijn er ook nog mbo-scholen waarbij extra inspanningen ten aanzien van LOB nodig zijn.

Om mbo-scholen te ondersteunen bij de verankering van LOB in hun onderwijsbeleid, hebben JOB en de MBO Raad – gesteund door het ministerie van OCW – deze ambitie-agenda opgesteld. Het kan ook dienen als een gespreksagenda die door mbo-scholen wordt gebruikt bij het vormgeven van LOB-beleid en in gesprek te gaan met de studentenraad.

Functie

Deze agenda is opgesteld voor het mbo-onderwijs. Voor de meeste mbo-scholen zal de inhoud herkenbaar zijn. Afhankelijk van de fase waarin een mbo-school zich bevindt, kan het document dienen bij de start-, uitvoering- of evaluatiefase.

Startfase

Daar waar mbo-scholen nog beleid en visie op LOB moeten ontwikkelen, kan deze agenda helpen bij de planvorming rond de uitvoering van activiteiten en implementatie van LOB.

Uitvoeringsfase

Daar waar scholen al uitvoering geven aan LOB-beleid, kan deze agenda ondersteunen bij het maken en formuleren van vervolgstappen.

Evaluatiefase

Daar waar mbo-scholen al een aanpak voor LOB hebben, kan deze agenda ondersteunen bij de aanscherping daarvan.

Beleid en Visie

- Opstellen van een plan waarin de visie en het beleid over LOB verwoord zijn.
- De vertaling van het LOB-beleid naar de onderwijsteams.

Visie en beleid zorgen voor inspiratie en duidelijkheid, geven de strategie weer en maken het proces van kwaliteitsverbetering bestuurbaar. Dat betekent dat elke mbo-school een visie en beleid heeft over LOB als onderdeel van de onderwijsvisie. De visie en het beleid worden voorgelegd en besproken met de Studentenraad. De onderwijsteams vertalen visie en beleid in hun teamplan.

De school heeft een resultaatverplichting ten aanzien van LOB. In het opleidings- en examenplan staat beschreven hoe LOB wordt aangeboden en wat er onder LOB wordt verstaan. Het opleidingsaanbod en de begeleiding zijn beschreven. Studenten hebben een inspanningsverplichting op het gebied van LOB. Het is voor hen duidelijk hoe zij aan de inspanningsverplichting voor LOB kunnen voldoen.

Activiteiten en begeleiding

- LOB is een integraal onderdeel van onderwijs en begeleiding.
- De vijf loopbaancompetenties¹ zijn uitgangspunt van LOB-beleid.
- Bij uitvoering van LOB is bij elke opleiding aandacht voor de individuele student.
- Teams en docenten zijn in staat gesteld om uitvoering te geven aan LOB-activiteiten.
- Op elke mbo-instelling is een 2e lijns voorziening beschikbaar waar studenten voor specifieke loopbaan/beroepsvragen terecht kunnen.

Elke opleiding biedt LOB-activiteiten aan, voert individuele gesprekken en maakt een verbinding met de vervolg- carrière van de student. Hierbij valt te denken aan bedrijfsbezoeken, snuffelstages, sollicitatietraining en meeloopdagen bij doorstroommogelijkheden. Bij dit alles is het voeren van periodieke begeleidingsgesprekken door de docent van belang. De gesprekken geven tijd en aandacht aan de loopbaancompetenties, waarbij motievenreflectie als rode draad gezien kan worden. De student krijgt helder wat zijn of haar motieven zijn bij het maken van (vervolg)keuzes. Daarvoor moet een student zich bewust zijn van zijn of haar kwaliteiten, interesses en motieven, zicht hebben op beroepen en (vervolg)opleidingen die daar bij passen en wat het arbeidsmarktperspectief van beroepen is.

Aansluitend op de inhoud van het opleidings- en examenplan, houdt de student gedurende zijn studieloopbaan bij welke ontwikkelingen hij of zij doormaakt in relatie tot zijn of haar loopbaancompetenties. Dit proces wordt begeleid door zijn/haar docent. De wijze waarop dit wordt uitgevoerd, vindt plaats in afstemming met betrokkenen en gericht op het aantoonbaar maken van de inspanningsverplichting aan het einde van de opleiding. Cruciaal hierbij is dat de student eigenaar is van zijn of haar eigen loopbaanproces en de begeleiding professioneel wordt uitgevoerd.

¹ Meijers, F. Kuijpers, M. en Bakker J. (2006). Over leerloopbanen en loopbaanleren in het (v)mbo. Kuijpers, M. (2005). Breng beweging in je loopbaan - Vijf loopbaancompetenties voor waardevol werk: kwaliteitenreflectie (ontdek je talent), motievenreflectie (ontdek je passie), werkexploratie (ontdek je werkplek), loopbaansturing (zelf aan zet) en netwerken (in gesprek met).²⁴

Kwaliteitsborging en Professionalisering

- LOB-beleid is goed geborgd in de organisatie binnen de mbo-school.
- LOB is opgenomen in de kwaliteitscyclus van de mbo-school.
- Professionalisering voor deskundige uitvoering van LOB is aandachtspunt binnen het HRM-beleid van de mbo-school.
- De inspectie neemt beleid en uitvoering van LOB mee in haar toezicht.

Elke mbo-school kent een verplichte kwaliteitscyclus waarbij zij jaarlijks hun activiteiten moeten plannen, evalueren en verbeteren. In een plan van aanpak geven zij aan wat zij gaan doen, in het verslag wordt beschreven hoe het daadwerkelijk is uitgevoerd en in het verbeterplan wordt aangegeven welke onderdelen zij gaan verbeteren en hoe zij dat gaan doen. Dit verbeterplan is weer input voor het nieuwe jaarplan. In deze kwaliteitscyclus wordt LOB als vast onderdeel meegenomen. De resultaten van de kwaliteitscyclus en het verbeterplan worden besproken met de Studentenraad.

Het HRM-beleid van elke mbo-school bevordert dat docenten, mentoren en studieloopbaanadviseurs bekwaam zijn om uitvoering te geven aan LOB. Voor deskundigheidsbevordering wordt uitgegaan van de eisen die zijn opgenomen in het kwalificatiedossier van de docent mbo en van het raamwerk LOB dat door Euroguidance is opgesteld. Op deze manier zijn professionals gekwalificeerd om LOB te geven.

De inspectie neemt het LOB-beleid en de praktische vormgeving mee in haar toezichtkader voor de mbo-scholen en kan in het bestuurlijk gesprek de visie en het beleid over LOB aan de orde stellen als onderdeel van het stimulerend toezicht.

Samenwerking in de regio

- In de regio maken vmbo- en mbo-scholen afspraken over doorstroommogelijkheden.

De afspraken met betrekking tot LOB in de regio worden gemaakt op school- of regioniveau en zullen dus per regio verschillen. "Goed" wordt bepaald door de wensen en mogelijkheden van de regio, de participerende scholen en onderwijsvisie en -uitvoering. 'Goed' wordt gemonitord door evaluaties van scholen waarbij alle partijen betrokken zijn, waaronder ook studenten.

Monitor

- Het Expertisepunt LOB vo-mbo monitort de ontwikkelingen van LOB voortvloeiend uit deze agenda.

In het projectplan van het Expertisepunt LOB VO-MBO is een monitoring LOB opgenomen. Doel is om de stand van zaken m.b.t. LOB in het onderwijsveld in beeld te brengen en de voortgang te monitoren (door een onafhankelijke deskundige), zodat inzichtelijk wordt of er voortgang wordt geboekt in implementatie, verankering en borging van LOB op de scholen. JOB en de MBO Raad zullen in het bestuurlijk overleg dat zij hebben dit onderwerp agenderen en de voortgang bespreken.

Ambitie-agenda LOB voor het mbo

Ram

Roosmarijn Dam
Vorzitter Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

6/3/18

~~Ton Heerts
Vorzitter MBO Raad~~